

InoTeZ - Inovativno s tehnologijo do znanja

Uporaba IKT na Univerzi na Primorskem: Učitelji, 2019

Pripravili: Patrik Pucer, Boštjan Žvanut in Šarolta Godnič Vičič
Univerza na Primorskem, Koper, 2020

To delo je objavljeno pod [licenco Creative Commons Priznanje avtorstva 4.0 Mednarodna](#).

Projekt financirata Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo RS in Evropski socialni sklad Evropske unije.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Kazalo

Uvod	1
Metode	2
Odnos učiteljev do e-učenja	3
IKT oprema in podpora	4
Poučevanje z IKT	5
Varovanje osebnih podatkov na UP	6
Viri slikovnega gradiva	7

Uvod

Z anketiranjem učiteljev¹ Univerze na Primorskem (UP) smo v projektni skupini InoTeZ želeli ugotoviti, kako učitelji dejansko uporabljajo informacijsko-komunikacijske tehnologije (IKT) za izvedbo ali podporo pedagoškega procesa. Pedagoški proces se na UP izvaja v vrsti različnih oblik, ki vključujejo klasične kontaktne oblike predavanj in vaj, ki se odvijajo v predavalnicah, kombinirane oblike, ki klasično izvedbo kombinirajo s spletno izvedbo na daljavo, in spletno izvedbo, kjer se predmeti v celoti izvedejo kot izobraževanje na daljavo. Načini uporabe IKT v pedagoškem procesu in odnos učiteljev do IKT se tako v marsičem razlikujejo. Tako je bil naš cilj ugotoviti:

- kako učitelji UP dejansko uporabljajo IKT v pedagoškem procesu in
- kakšen je njihov odnos do uporabe IKT za potrebe učenja in poučevanja.

Pridobljeni podatki nam bodo v pomoč pri načrtovanju nadaljnjih projektnih aktivnosti, še posebej pri načrtovanju didaktične podpore učiteljem. Cilj projekta je namreč zagotavljati smiselno in kakovostno uporabo IKT v pedagoškem procesu. Pridobljeni podatki nam bodo v pomoč tudi pri oblikovanju instrumenta za spremljanje stanja na tem področju v prihodnje.

Poročilo v strnjeni obliki povzema glavne ugotovitve anketiranja v letu 2019. Po predstavitvi vprašalnika in vzorca bo sledil povzetek najpomembnejših ugotovitev v štirih tematskih sklopih: Odnos učiteljev do e-učenja, IKT oprema in podpora, Poučevanje z IKT in Varovanje osebnih podatkov na UP.

1 V tem dokumentu z izrazom »učitelji« mislimo na vse visokošolske učitelje in sodelavce, ki sodelujejo v pedagoškem procesu.

Metode

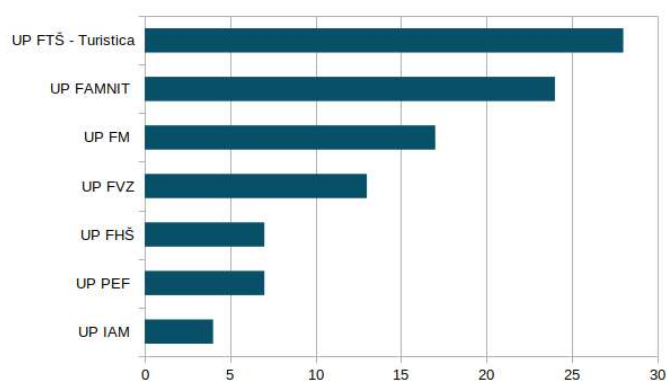
Vprašalnik smo zasnovali na podlagi sistematičnega pregleda literature in obstoječih vprašalnikov, s katerimi drugod ugotavljajo, kako učitelji v visokem šolstvu uporabljajo IKT (npr. ECAR in Jisc). Pregled literature je vključeval objave o uporabi IKT v visokošolskem pedagoškem procesu, odnosu učiteljev do IKT, institucionalnih pristopih k razvijanju kombiniranega poučevanja in učenja in podobno. Upoštevali smo tudi analizo razpoložljivih IKT virov in storitev na UP in izsledke anketiranja učiteljev leta 2018.

Vprašalnik sestoji iz petih sklopov, ki so zajemali podatke o anketirancih in njihovi zaposlitvi na UP, vprašanja o njihovem odnosu do poučevanja z IKT, o IKT opremi, ki jo uporabljajo in podpori, poučevanju z IKT ter o varnosti osebnih podatkov na UP.

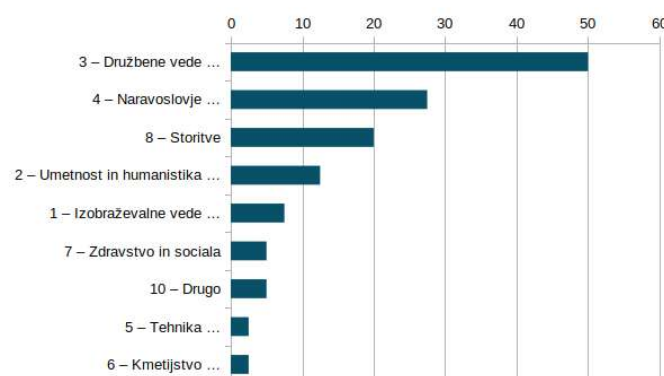
Anketiranje je potekalo od 15. 4. do 15. 7. 2019. S povezavo do spletnega vprašalnika, ki je bil izdelan s spletnim orodjem 1ka.si, smo preko elektronske pošte povabili vseh 380 učiteljev UP k sodelovanju. Prejeli smo 81 odzivov, v končni vzorec pa smo vključili odgovore 54 učiteljev. Stopnja odzivnosti je tako znašala 14,2 %.

Končni vzorec zajema 52,5 % moških in 47,5 % žensk. Povprečna starost sodelujočih učiteljev je 46 let: najmlajši učitelj je imel 30, najstarejši pa 63 let. Večina anketiranih učiteljev, t.j. 81,8 %, je zaposlenih za nedoločen čas, za poln delovni čas pa 82,4 %.

V vzorcu so zastopani učitelji z vseh članic UP (Prikaz 1), vseh študijskih področij (Prikaz 2) in vseh stopenj visokošolskega izobraževanja.

Prikaz 1. Sestava končnega vzorca: delež učiteljev s posameznih članic UP

Prikaz 2. Sestava končnega vzorca: zastopanost študijskih področij, na katerih poteka pedagoško delo anketirancev

Legenda:

- 1 - Izobraževalne vede in izobraževanje učiteljev
- 2 - Umetnost in humanistika
- 3 - Družbene, poslovne, upravne in pravne vede
- 4 - Naravoslovje, matematika in računalništvo
- 5 - Tehnika, proizvodne tehnologije in gradbeništvo
- 6 - Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo, veterinarstvo
- 7 - Zdravstvo in sociala
- 8 - Storitve
- 9 - Neopredeljeno po širokem področju

Odnos učiteljev do e-učenja

Anketiranci imajo v povprečju 18 let delovnih izkušenj, od tega 14 let v izobraževanju, oziroma 12 let v visokem šolstvu.

Anketirani učitelji menijo, da e-učenje izboljšuje dostopnost visokošolskega izobraževanja, vendar ne more v celoti nadomestiti klasičnega pedagoškega procesa.

Le 11 % anketiranih učiteljev še ni uporabilo e-učilnic za poučevanje in 30 % jih še ni uporabljalo e-učilnic za lastno učenje. 80 % anketirancev se še ni formalno izobraževalo na daljavo, zato pa jih ima 61 % izkušnje z neformalnim izobraževanjem na daljavo. Svoj predmet je izpeljalo na daljavo 9 % anketirancev.

34 % učiteljev izvaja pedagoško delo kombinirano (večina ur v klasični obliki, manjši delež ur na daljavo (z delom študentov v e-učilnici). 32 % učiteljev izvaja pedagoško delo v celoti klasično in pri tem podpira samostojno delo študentov s pomočjo e-učilnice. 23 % anketirancev izvaja pedagoško delo v celoti klasično, gradiva pa posreduje študentom preko spleta.

Ko smo učitelje povprašali o želenem načinu izvedbe pedagoškega dela, smo zaznali premike v smeri kombinirane izvedbe. Le 14 % anketirancev si želi izvajati pedagoški proces klasično s podporo študentov v e-učilnici in 14 % s posredovanjem gradiv preko spleta. 41 % anketirancev si želi kombinirane izvedbe z manjšim deležem ur na daljavo, 18 % pa si želi izvesti polovico ur na daljavo.

IKT oprema in podpora

Večina anketirancev ne uporablja tabličnih računalnikov, bralnikov, sistemov za snemanje predavanj, interaktivnih tabel in orodij za glasovanje v razredu, zato pa jih večina uporablja e-učilnice, dostop do službenih informacijskih virov izven ustanove in orodja za skupinsko delo. Nekateri anketiranci imajo izkušnje tudi z drugimi tehnologijami kot so računalniške simulacije, sistemi za podporo odločanju, Git in z videokonferenčni sistemi.

Učitelji so ocenili tudi vrste podpor, ki bi jih bilo potrebno v bodoče bolj razvijati/ponuditi. 71 % anketirancev je z najvišjo mero prioritete ocenilo zagotavljanje osnovne infrastrukturne podpore. Visoko prioriteto imajo tudi dodatna podpora pri snovanju e-učilnic, strokovna usposabljanja za didaktično uporabo IKT in individualno svetovanje učiteljem glede didaktične rabe IKT v pedagoškem procesu.

Učitelji niso ne zadovoljni in ne nezadovoljni z razpoložljivostjo in zanesljivostjo računalniške opreme v predavalnicah in računalniških učilnicah matičnih fakultet.

Ko smo jih povprašali o dejavnikih, ki bi vplivali na to, da bi IKT intenzivneje vključevali v pedagoški proces, so kot pomembne izpostavili tehnično podporo, enakovredno vrednotenje klasičnih kontaktnih ur in ur, izvedenih na daljavo, pedagoško podporo in natančna navodila oz. vodnike za uporabo IKT orodij v pedagoške namene. Najmanjši vpliv je imela finančna spodbuda.

Poučevanje z IKT

Učitelje smo povprašali tudi o vlogi e-učilnic pri učinkovitem poučevanju in študiju. 55 % jih je menilo, da so e-učilnice ključne za učinkovito poučevanje, 47 % učiteljev pa, da so ključne za uspešen študij.

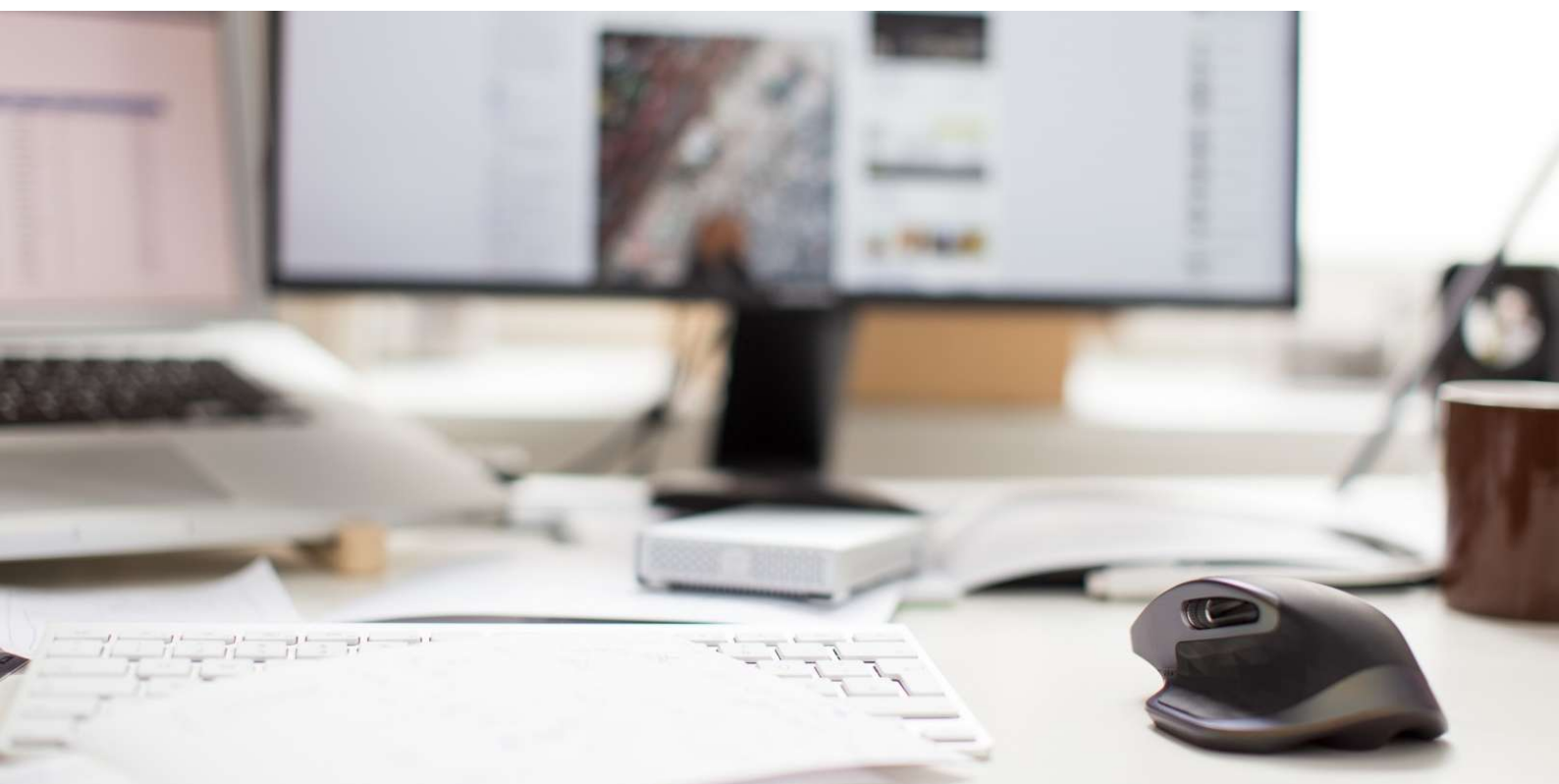
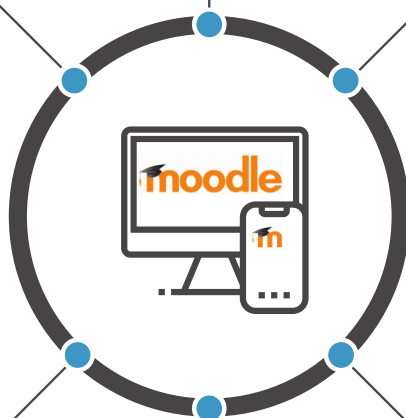
Večina učiteljev ima nevtralno stališče do uporabe mobilnih naprav v predavalnicah: uporabe mobilnih naprav v predavalnici tako niti ne odsvetujejo niti ne spodbujajo.

Ko smo učitelje spraševali o uporabnosti posameznih dejavnosti v e-učilnicah, so kot najbolj uporabno izpostavili oddajo nalog. Med bolj uporabne so uvrstili tudi forume, ocenjevanje ter vtičnike za preverjanje plagiatorstva. Zanimivo je, da uporabnosti posameznih orodij ni označilo med 27 % in 67 % anketirancev.

V e-učilnicah večina anketirancev objavlja študijska gradiva (98 %) in učne načrte ali načrt izvedbe predmeta (90 %). 83 % anketirancev uporablja e-učilnico tudi za obveščanje študentov preko foruma novic. 53 % učiteljev tudi individualno komunicira s študenti prek internega sistema e-učilnic za sporočanje.

Večina anketirancev redno uporablja e-učilnice (70 %), brezplačne spletne vsebine za dopolnitev učnih gradiv (55 %) in večpredstavna učna gradiva za potrebe pedagoškega procesa (42 %). 71 % učiteljev nikoli ne uporablja interaktivnih tabel, 65 % jih ne uporablja glasovalnih sistemov, 62 % socialnih omrežij v pedagoškem procesu, 58 % pa ne uporablja orodij za snemanje predavanj.

Učitelji so najbolj zadovoljni z možnostjo prenosa vsebin iz enega študijskega leta v drugega, z vključevanjem prosto dostopnih vsebin, s splošno enostavnostjo uporabe e-učilnic ter s spremljanjem aktivnosti študentov. 56 % anketirancev ni seznanjenih z možnostjo uporabe e-učilnic z mobilnimi napravami.

Varovanje osebnih podatkov

Na koncu nas je zanimalo še stanje na področju informacijske varnosti. Četrtnina anketirancev včasih komu dovoli, da nenadzorovano uporabi njihovo mobilno napravo. 88 % anketirancev običajno varuje dostop do svojih naprav z geslom, PIN številko ali vzorcem. 98 % jih običajno za spletno geslo uporablja kombinacijo števil, črk in simbolov. Le 5 % anketirancev je v zadnjih 12 mesecih nekomu posodilo svoje geslo ali PIN številko za računalnik, tablico ali pametni telefon. Noben anketiranec ni posodil gesla za svoje spletne račune. Zelo majhnemu deležu anketirancev so v zadnjih 12 mesecih vdrli v spletne račune (3 %). 70 % anketirancev redno dela varnostne kopije svojih podatkov.

Na vprašanje o usposabljanjih na področju informacijske varnosti je odgovorilo samo 37 % anketirancev. Kar 80 % le teh pravi, da usposabljanj na področju informacijske varnosti na UP ni, 10 % jih pravi, da so in so obvezna, 10 % pa zatrjuje, da so in so neobvezna.

Viri slikovnega gradiva

Slikovno gradivo na naslovni strani:
macrovector / Freepik

Kazalo: Fotografija: Peter Florjančič

Stran 1: Fotografija: LinkedIn-sale /
Unsplash

Stran 2: Fotografija: LinkedIn Sales
Navigator, Unsplash

Stran 3: Fotografija: Fauxels / Pexels;
miselni vzorec: Freepik; ikona: Gregor
Cresnar (www.flaticon.com)

Stran 4: Fotografija: Flo Dahm / Pexels;
miselni vzorec: Freepik; ikona: Gregor
Cresnar (www.flaticon.com)

Stran 5: Fotografija: Taduuda / Unsplash;
miselni vzorec: Freepik; ikona: Srip,
Flaticon

Stran 6: Fotografija: Drew Williams /
Pexels

Stran 7: Fotografija: Rawpixel / Unsplash

